

באמת לא דיבר מר אבי מעניני עבר שלו מעולם, גם לא מתולדות אבותיו וביחוד קודם זקנתו אם לא לתכלית, לספר חסדי ד' עמו, או בשביל איזה מדה טובה, נמלטו לפעמים מפיו, איזה סיפור או דיבור מימי נעוריו ומעט מהם נרשמו בזכרוני, גם המעט שידעתי, לא אפשר להוציא את כולם לרשות הרבים כמו ששמעתי פעם מאבא, כמדומה לי משם הגאון ר' רפאל מהאמבורג, שלא כל מה שאדם יודע, צריך לרשום אותם בכתב, ולא כל מה שאדם כותב, צריך להדפיסם לרבים, ומה שאפשר ארשום.

מר אבי נולד בעיר זיטל במחוז סלאנים לאביו ר' אריה זאב הכהן כמדומה בשנת תקצ"ט בי"א שבט. אביו היה למדן מופלג בתורה, מאשתו הראשונה היו לו בת ושני בנים אחריה ועם בתו הבכירה השתדך עם בנו של הרב הגדול ר' אליקום משגיח בישיבת וואלאזין בימי הגאון ר' יצחק, וכמדומה, עוד בסוף ימי אביו הגאון ר' חיים זצ"ל השתמש במלאכה זו ואחרי מות אשתו לקח אחותה הצעירה והיא ילדה את מר אבא זצ"ל, לפרנסתו התגורר זקני לבדו בוויילנא, ולמד תורה עם בני עשירים ואלופי העדה שם, כשהיה מר אבא כבן עשר הוליכו אביו עמו לוויילנא ללמוד שם, ולהשגיח עליו, כפי ששמעתי פעם מאבא היו לו שם חברים טובים ועילויים, וכשהיו בני י"א וי"ב כבר הבינו ללמוד בעצמם, להקשות, ולפרק, וכל אחד מהם, אמר שיעור ביומו לפני חבריו, ולקטו קושיות ממפרשים, איזה מהם היו אחר כך רבנים גדולים בישראל. לפני רב מומחה, כפי הנראה, לא למד. כה עברו עליו הימים עד היותו קרוב לי"ד שנה וזה היה כמדומה בשנת תרי"ג, במוצאי שמחת תורה, מת עליו אביו, זקני ז"ל - במגפה ששלטה אז, - בן מ"ו שנה, ונשאר מר אבי יתום אומלל בעיר הגדולה, אמו היתה בזיטל, האלופים אשר הכירו את אביו, מלמד בניהם, קרבוהו, כה עברו עליו ימיו בוויילנא, מן שנת הי"ד עד שנת ט"ז. עם מי למד ולפני מי למד באותן הימים לא אדע לספר, אכל בזכרוני, כי היה לו אח מאביו גדול ממנו בחשע שנים שמו ר' אהרן והוא היה בבחרותו ג"כ בוויילנא ולמד לפני הגאון ר' יעקב קאוונער בישיבתו [שם למדו טורח"מ] וכמה פעמים שמעתי מפי אבא כי אחיו ר' אהרן היה